

NACISTIČNA LITERATURA
V AMERIKAH

© ŠTUDENTSKA ZALOŽBA 2011
COPYRIGHT © 1996, ROBERTO BOLANO
ALL RIGHTS RESERVED

Brez predhodnega pisnega dovoljenja Študentske založbe je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem, javnim interaktivnim dostopom ali shranitvijo v elektronski obliki.

IZVIRNI NASLOVI DELA:
LA LITERATURA NAZI EN AMERICA

Vse informacije o knjigah Študentske založbe dobite na spletnem naslovu:
WWW.STUDENTSKAZALOZBA.SI

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.134.2(83)-32

BOLANO, Roberto, 1953-2003

Nacistična literatura v Amerikah / Roberto Bolano ; prevedla Irena Levičar. - Ljubljana : Študentska založba, 2011. - (Knjižna zbirka Beletrina)

ISBN 978-961-242-339-1

254165504

Roberto Bolaño
NACISTIČNA LITERATURA
V AMERIKAH

prevedla Irena Levičar

Če reka mirno teče in imaš dobro kolo ali konja, se JE mogoče kopati dvakrat (ali celo trikrat, odvisno od higienskih potreb vsakega posameznika) v isti reki.

Augusto Monterroso

Klan Mendiluce

Edelmira Thompson de Mendiluce

Buenos Aires, 1894 – Buenos Aires, 1993

Pri petnajstih letih je objavila svojo prvo pesniško zbirko *Očku*, ki ji je omogočila diskreten vstop v mogočno galerijo poetes visoke buenosaireške družbe. Od takrat je obiskovala salone Ximene San Diego in Susane Lezcano Lafinur, ki sta diktirali pesniški okus in dober okus nasploh na obeh bregovih Ría del Plate na začetku dvajsetega stoletja. Njene prve pesmi govorijo, kot si lahko mislimo, o hčerinski ljubezni, verskih razmišljanjih in vrtovih. Koketirala je z zamisljivo, da bi postala nuna. Naučila se je jahati.

8

9

Leta 1917 spozna živinorejca in industrialca Sebastiana Mendiluceja, ki je bil dvajset let starejši od nje. Vsi so bili presenečeni, ko sta se le nekaj mesecev pozneje poročila. Po pričevanjih njegovih sodobnikov Mendiluce ni maral literature, še posebej poezije ne, in ni imel občutka za umetnost (čeprav je občasno zahajal v opero). Njegov način govora je bil enak nivoju njegovih kmetov in delavcev. Bil je visok in energičen, vendar noben lepotec. Nedvomno pa je bil neizmerno bogat.

Prijateljice Edelmire Thompson so menile, da je šlo za poroko iz koristoljubja, toda resnica je, da se je poročila iz ljubezni. Ljubezen, ki je nikoli nista znala razložiti ne ona ne Mendiluce, in ki je neovirano trajala vse življenje.

Poroka, ki pomeni konec kariere za toliko obetajočih pisateljic, je vzpodbudila pisanje Edelmire Thompson. Odrpala je svoj salon v Buenos Airesu, ki se je meril s častitljivima salonoma Ximene San Diego in Susane Lezcano Lafinur. Bila je zaščitnica mladih argentinskih slikarjev, od katerih ni zgolj kupovala slik in kipov (njena pinakoteka argentinskih kiparskih del leta 1950 sicer ni bila najboljša, bila pa je ena največjih in najbolj ekstravagantnih v republiki), temveč jih je tudi vodila na svoje posestvo v Azul, kjer so slikali daleč stran od vsakdanjega hrupa in imeli plačane vse stroške. Ustanovila je založniško hišo Južna svetilka, v kateri so izdali več kot petdeset knjig poezije, med njimi pa so bile mnoge posvečene njej, »dobri vili argentinske kulture«.

Leta 1921 objavi prvo prozno zbirko *Vse moje življenje*, idilično avtobiografijo, malce plitko, brez govoric, polno opisov pokrajin in poetičnih meditacij. Povsem v nasprotju z avtoričinimi pričakovanji knjiga povsem neopazno izgine iz izložb buenosaireških knjigarn. Razočarana Edelmira se odpravi v Evropo skupaj s svojima majhnima sinovoma, služkinjama in z več kot dvajsetimi kovčki.

Obišče Lourdes in velike katedrale. Papež jo sprejme v avdienco. Z jahto pluje po egejskih otokih in prispe na Kreto ravno sredi pomladi. Leta 1922 v Parizu objavi knjigico otroških pesmi v francoščini in še eno v španščini. Nato se vrne v Argentino.

Toda zadeve so se spremenile in Edelmira se v domovini ne počuti dobro. V nekem časopisu so njeno novo pesniško zbirko (*Evropske ure*, 1923) označili za afektirano. Najvplivnejši literarni kritik v državi, dr. Enrique Belmar,

jo opiše kot »otročjo, brezdelno damo, za katero bi bilo bolje, da bi svoj čas in energijo posvetila dobrim delom, kot je vzgoja malih pouličnih razcapancev, ki jih je v naši deželi vsepovsod dovolj«. Edelmira se elegantno odzvove in povabi doktorja Belmarja in druge kritike v svoj salon. Pridejo le štirje sestradani novinarji, ki pišejo kolumne za rumeni tisk in kroniko. Ponižana Edelmira se skupaj s peščico zvestih pristašev zapre na svoje posestvo v Azul. V podeželski idili, kjer uživa v miru in posluša pogovore delavnih in ponižnih ljudi, pripravlja novo pesniško zbirko, ki jo bo vrgla pod nos svojim kritikom. Pričakovana zbirka *Argentinske ure* (1925) takoj ob izdaji povzroči škandal in nasprotovanja. V njej se Edelmira ne ukvarja več z razmišljujočo vizijo, temveč preide v napad. Nastopi proti kritikom, literatom in splošni dekadenci, ki zajema celotno kulturno življenje. Predlaga vrnitev h koreninam: poljska dela in stalno odprto južno mejo. Nič več se ne ukvarja z ljubezenskimi ekstazami in spogledovanji. Edelmira stremi k epski literaturi in neustrašno opeva domovino. Na svoj način knjiga doživi velik uspeh, vendar ima Edelmira v svoji skromnosti komaj kaj časa za veselje, saj se ponovno odpravi v Evropo. Spremljajo jo sinova, služkinje in buenosaireški filozof Aldo Carozzone, njen osebni tajnik.

Leto 1926 preživi na potovanjih s svojim številčnim spremstvom. Leta 1927 se ji pridruži Mendiluce. Leta 1928 rodi svojo prvo hčer Luz Mendiluce, živahno deklenco, ki tehta štiri kilograme in pol. Nemški filozof Haushofer je otrokov boter pri krstu, na katerem prisostvujejo najvidnejši nemški in argentinski intelektualci in ki se nadaljuje s tridnevnim praznovanjem, svoj vrh pa doživi v gozdčku pri Rathenowu, kjer Mendilucejeva počastita

Haushoferja s solističnim koncertom na čembalu, ki ga je napisal in izvedel maestro Tito Vázquez, velika zvezda tedanje dobe.

Leta 1929 zlom na borzi prisili Sebastiana Mendiluceja, da se vrne v Argentino. Medtem Edelmiro in otroka predstavijo Adolfu Hitlerju, ki vzame majhno Luz v naročje in reče: »Vsekakor je čudovita deklica.« Fotografirajo se. Bodoči firer tretjega rajha naredi velik vtis na argentinsko poeteso. Pred odhodom ga obdari z izborom svojih knjig in bleščečo izdajo Martin Fierra, za kar se ji Hitler toplo zahvali in ji naloži, naj eno od pesmi prevede v nemščino, kar ji s pomočjo Carozzoneja tudi uspe. Hitler je zadovoljen. Verzi so blagozvočni in napotujejo na prihodnost. Srečna Edelmira prosi firerja za nasvet o najprimernejši šoli za starejša otroka. Hitler ji priporoči švicarski internat in doda, da je življenje najboljša šola. Ob koncu avdiience sta bila Edelmira in Carozzone prepričana hitlerjanca.

Leto 1930 je leto potovanj in avantur. V družbi s Carozzonejem, najmlajšo hčerjo (sinova sta bila v izbranem internatu v Bernu) in dvema latinoameriškima služkinjama Edelmira prepotuje Nil, obišče Jeruzalem (kjer doživi mistično izkušnjo ali pa živčni zlom, ki jo za tri dni priklene na hotelsko posteljo), zatem Damask, Bagdad ...

V glavi ji brbotajo projekti: ob vrnitvi v Buenos Aires namerava ustanoviti novo založniško hišo, ki bi objavljala prevedena dela evropskih mislecev in romanopiscev, sanja, da bi študirala arhitekturo in zasnovala velike šole, ki bi jih gradili v tistih argentinskih predelih, ki se jih civilizacija še ni dotaknila, želi ustanoviti fundacijo, ki bi jo poimenovala po svoji materi, namenjena bi bila dekletom

iz revnega okolja, ki bi želele uresničiti svoja umetniška stremjenja. Počasi se je v njenih mislih začela oblikovati nova knjiga.

Leta 1931 se vrne v Buenos Aires in začne uresničevati svoje projekte. Ustanovi revijo *Moderna Argentina*, katere urednik je Carozzone. Objavljali naj bi najnovejšo poezijo in prozo, pa tudi politične komentarje, filozofske eseje, filmske komentarje in članke o družbeni dejanskosti. Revija izide istočasno z njeno novo knjigo *Novi izvir*, ki ji revija posveti polovico svojih strani. Knjiga, ki je deloma potopis, deloma pa filozofski zapis, razmišlja o sodobnem svetu, o usodi Evrope in Amerike v času komunistične grožnje krščanski civilizaciji.

Sledijo plodna leta: napiše nove knjige, sklene nova priateljstva, prepotuje sever Argentine, na konju prečka bolivijsko mejo, poda se v nove založniške avanture in nove umetniške izkušnje, napiše libreto za opero (*Ana, osvobojena kmetica*, 1935, ki jo uprizorijo v Teatru Colón. Predstava razdeli občinstvo, ki med seboj obračunava verbalno in fizično), naslika serijo pejzažev okolice Buenos Airesa in sodeluje pri adaptaciji treh del urugvajskega dramaturga Wencelaa Hassla.

Leta 1940 umre Sebastian Mendiluce in Edelmira je želela na potovanje po Evropi, vendar ji to prepreči vojna. V globokem trpljenju sama napiše nekrolog, dolg celo stran, ki ga objavijo v najpomembnejših časopisih v državi. Podpiše se: Edelmira, Mendilucejeva vdova. Tekst nedvomno odraža njeno nestabilno duševno stanje. Med argentinskimi intelektualci izzvove posmeh, ironijo in zaničevanje.

Ponovno se zateče na posest Azul v spremstvu mlajše hčere, zvestega Carozzoneja in mladega slikarja Atilia Franchettija. Zjutraj piše ali slika. Popoldneve preživlja na dolgih osamljenih sprehodih ali pa ure in ure bere. Plod teh branj in njenega zanimanja za notranjo opremo je njeno najboljšo delo *Poejeva soba* (1944), ki preoblikuje *nouveau roman* in številne avantgarde, ki so mu sledile. Z njim si Mendilucejeva vdova pridobi vidno mesto v argentinski in latinoameriški literaturi.

Zamisel za knjigo se ji porodi, ko prebere esej Edgarja Allana Poeja z naslovom *Filozofija pohištva*. Eseg jo navduši, v Poeju najde sorodno dušo, saj so njune zamisli o notranji opremi podobne. Temo natančno predela v pogovorih s Carozzonejem in Atilio Franchettijem. Slednji naslika sliko, pri čemer zvesto sledi Poejevim napotkom: pravokotna soba, dolga trideset čevljev in široka petindvajset čevljev (čevelj je približno trideset centimetrov), z enimi vrati in dvema oknom, ki si stojita nasproti. Pohištvo, tapete, zavese Franchetti naslika zvesto po izvirniku. Vendar to Edelmiri ne zadostuje in odloči se za posnetek Poejeve sobe. Tako zgradijo na vrtu haciende sobo z enakimi merami, zatem pa antikvarjem, notranjim opremljevalcem in mizarjem naroči, da najdejo ali izdelajo predmete, ki so opisani v eseju. Želeni rezultat je bil dosežen le delno:

- Velika okna, ki segajo do tal, nameščena pa so v globokih nišah.
- Okenska stekla so rdečkasta.
- Okenski okvirji iz rožnega lesa so masivnejši od običajnih.

- V notranjosti niše so zavese iz debelega zlatega blaga, prilagajene obliki okna, ki se razprostira v mehkih gubah.

- Na zunanji strani okenske niše so zavese iz težke rdečkaste svile, okrašene z bogato zlato borduro, ki jih obkroža zunanja srebrna zavesa.

- Naborki padajo izpod široke pozlačene karnise, ki obkroža sobo tik pod stropom.

- Zavese se razpirajo z debelo zlato vrvjo, ki prosto visi in se zaključijo z vozlom. Bucike ali kaj podobnega niso vidne.

- Barvi zaves in njihovih okraskov, torej rdečkasta in zlata, se pojavljata povsod in določata značaj sobe.

- Preproga, izdelana v deželi Saksoncev, debeline prsta, ima prav tako rdečkasto osnovo in je preprosto okrašena z zlato nitjo (tako kot zavese), ki se rahlo dviga nad površino in tvori serijo kratkih in nepravilnih zavojev, ki se včasih srečajo.

- Stene so oblečene v bleščeče srebrne tapete, ki so poslikane z arabeskami rdečkaste barve v nežnejšem tonu.

- Številne slike. Prevladujejo domišljajske pokrajine, kot so Stanfieldove pravljичne jame ali Chapmanovo melanholično jezero, pa tudi tri ali štiri ženske glave eterične lepote. Gre za portrete v Sullyjevi maniri. Tonaliteta slik je topla, toda temačna.

- Nobena od slik ni majhnega formata. Majhne slike dajo sobi vtis madeža, zaradi česar je pomanjkljivih toliko čudovitih umetniških del, ki so preveč obdelana.

- Okviri so široki, vendar ne globoki, bogato obdelani, niso pa ne matirani niti okrašeni.

- Slike so pritrjene na stene, ne visijo na vrvicah.

- Ogledalo, ki ni zelo veliko in je skoraj okroglo, visi tako, da se v njem ne vidi nihče, ki sedi tam, kjer so postavljeni sedeži.

- Te sestavljata dve veliki zofi iz rožnega lesa in karminate svile z zlatimi cvetovi in dva lahka stola, ki sta prav tako iz rožnega lesa.

- Iz takega lesa je tudi klavir, ki nima pokrova in je odprt.

- Poleg ene zofe je osemkotna miza iz čudovitega marmorja, okrašenega z zlatom. Na mizi ni prta.

- Na vsakem od štirih rahlo zaobljenih kotov sobe je ena od štirih velikih in čudovitih vaz iz Sèvresa, v katerih se bohotijo prelepe in živahne rože.

- Visok svečnik s starinsko svetilko, v kateri je dišeče olje, ki se dviga blizu ene zofe (tiste, v kateri spi Poejev prijatelj, lastnik te idealne sobe).

- Nekaj lahkotnih in elegantnih polic s pozlačenimi robovi, svilenimi karminastimi nitkami in zlatimi cofi, ki podpirajo dvesto ali tristo bogato opremljenih knjig.

- Drugega pohištva ni bilo, le še Argandova svetilka s prozornim steklom karminaste barve, ki je visela z visokega obokanega stropa na fini zlati verigi in ki je dajala mirno, toda čarobno svetlobo.

Argandove svetilke ni bilo ravno težko dobiti. Prav tako ne zaves, tepiha ali zof. Težave so bile s tapetami, vendar se je Mendilucejeva vdova obrnila direktno na tovarno in jim poslala vzorec, ki ga je naslikal Franchetti. Stanfieldovih in Chapmanovih slik ni bilo mogoče najti, vendar sta slikar in njegov prijatelj Arturo Velasco, mlad in obetajoč umetnik, naslikala nekaj platen, ki so zadovoljila Edelmirine želje. Težave so bile tudi s klavirjem iz rožnega lesa, toda sčasoma so vse premagali.

Ko je bila soba rekonstruirana, je Edelmira menila, da je prišel čas za pisanje. Prvi del *Poejeve sobe* je njen natančen opis. Drugi del obravnava dober okus in notranje opremljanje, pri čemer se opira na mnoga Poejeva pravila. Tretji del je posvečen gradnji sobe na travniku Edelmirinega posestva Azul. Četrty del je natančen opis iskanja pohištva. Peti del je ponovno opis rekonstruirane sobe, ki je podobna, pa vendar drugačna od sobe, ki jo opisuje Poe, s posebnim poudarkom na svetlobi, na barvi karmina, na izvoru in stanju različnih delov pohištva, na kvaliteti slik (Edelmira podrobno opiše prav vsako in pri tem ne pozabi nobene podrobnosti). Šesti, zadnji del, morda najkrajši, je portret Poejevega prijatelja, spečega moškega. Nekateri kritiki so imeli morda malce preveč domišljije, ko so v tej podobi videli nedavno preminulega Mendiluceja.

Knjiga ob izdaji ne doživi večjega odziva. Vendar je Edelmira tako prepričana v svoje delo, da je splošno nerazumevanje ne prizadene.

V letih 1945 in 1946 je po pričevanjih njenih sovražnikov pogosto obiskovala zapuščene plaže in skrite ulice, kjer je izrekala dobrodošlico skrivnim popotnikom, ki so prispeli v tistem, kar je ostalo od podmorniške flote admirala Doenitza. Govori se tudi, da je financirala revijo *Četrty rajh v Argentini*, zatem pa tudi založniško hišo z enakim imenom.

Leta 1947 izide popravljena in tudi večja izdaja knjige *Poejeva soba*. Tokrat je vključena tudi reprodukcija Franchettijeve slike, kjer lahko z vrat gledamo v sobo. Spečega vidimo le od strani. Lahko bi bil Sebastian Mendiluce ali pa katerikoli velik moški.

Leta 1948 poleg revije *Moderna Argentina*, ki jo izdaja še naprej, ustanovi novo revijo *Kreolska književnost*, ki jo v urednikovanje prepusti sinu Juanu in hčerki Luz. Kmalu zatem se odpravi v Evropo, kjer ostane vse do leta 1955. Kot vzrok tega dolgega eksila navajajo njeno nespravljenost z Evo Peron. Vendar se na številnih fotografijah tiste dobe Evita in Edelmira pojavljata skupaj in sicer na koktejlkih, sprejemih, rojstnodnevnih zabavah, gledaliških predstavah in športnih dogodkih. Evita morda nikoli ne bi mogla priti do desete strani *Poejeve sobe*, Edelmira pa prav gotovo ni odobraval socialnega izvora prve dame, vendar obstajajo dokumenti in pisma, ki so jih napisale tretje osebe, ki kažejo, da sta se lotili skupnih projektov, kot je izgradnja velikega muzeja (ki naj bi ga narisala Edelmira in mlad arhitekt Hugo Bossi) sodobne argentinske umetnosti, ki bi vključeval umetniške rezidence s penzijsko oskrbo, česar še nikoli niso videli v nobenem velikem muzeju na svetu, cilj pa je bil olajšati ustvarjanje in vsakdanje življenje mladih in ne tako mladih slikarjev sodobne umetnosti in tako preprečiti njihovo selitev v Pariz ali New York. Govori se tudi o filmskem scenariju, ki naj bi ga napisali obe o življenju in nesrečah mladega nedolžnega don Juana, igral naj bi ga Hugo del Carril, vendar se je scenarij, tako kot mnogo drugih stvari, izgubil.

Zagotovo je, da se Edelmira ni vrnila v Argentino do leta 1955, tedaj pa je postala vzhajajoča zvezda buenosaireskih literarnih krogov njena hči, Luz Mendiluce.

Edelmira je zatem objavila le še nekaj knjig. Prvi del *Zbirke pesmi* je izšel leta 1962; drugi leta 1979. Objavila je le še tri knjige: knjigo spominov *Stoletje, v katerem sem živela* (1968), ki jo je napisala skupaj z zvestim Caroz-

zonejem, zbirko kratkih zgodb *Cerkve in pokopališča v Evropi* (1972), kjer je izpostavljen avtoričin izreden zdrav razum, in zbirko mladostnih neobjavljenih pesmi *Vročica* (1985).

Še naprej je ostala dejavna podpornica umetnosti in vzpodbujevalka novih talentov. V številne knjige je vdova Mendiluce zapisala svojo spremno besedo ali uvod ali sklepno besedo, prav tako je tudi finančno podprla številne prve izdaje. Med prvimi naj izpostavimo roman *Stara srca in mlada srca*, ki ga je napisal Julián Rico Anaya in ki je leta 1978 vzbudil številne polemike tako v Argentini kot v tujini; zatem *Nevidni občudovalci* Carole Leyve, pesniško zbirko, katere namen je bil končati jalove pesniške razprave, ki so se odvijale v nekaterih argentinskih krogih vse od drugega nadrealističnega manifesta. Iz druge skupine moramo omeniti knjigo *Otroci iz Puerta Argentina*, morda malce prenapihnjene spomine nekdanjega vojaka Jorgeja Estebana Petrovicha iz Falklandske vojne in *Sulice in veter*, antologijo mladih pesnikov iz premožnih družin, ki v svoji estetiki niso uporabljali kakofonije, niti nezvenečih besed, niti vulgarnih izrazov, in za katero je uvodno besedo napisal Juan Mendiluce in ki se je nepričakovano dobro prodajala.

Edelmira je svoja poslednja leta življenja preživela na posestvu Azul, zaprta v Poejevi sobi, kjer je navadno spala in sanjala o preteklosti, ali pa na veliki verandi glavne hiše na posestvu, kjer se je potopila v branje ali pa je opazovala pokrajino.

Lucidna (sama je temu rekla 'jezna') je ostala vse do konca življenja.

Juan Mendiluce Thompson
Buenos Aires, 1920 – Buenos Aires, 1991

Drugi sin Edelmire Thompson je že od malega vedel, da v svojem življenju lahko počne, kar ga je volja. Poskušal je s športom (bil je sprejemljiv igralec tenisa in obupen avtomobilski dirkalec), bil je mecen (zamešal je umetnike z bohemi in kriminalci, dokler mu tega nista preprečila oče in energični starejši brat z grožnjami in prepovedmi, vključno s fizično silo), študiral je pravo, potem pa se je posvetil literaturi.

Pri dvajsetih letih objavi svoj prvi roman *Egoisti*, misteriozno zgodbo in hvalnico mladosti, ki se dogaja v Londonu, Parizu in Buenos Airesu. Dogodki se nizajo okoli navidez nepomembnega dogodka: dober družinski oče začne nenadoma kričati na svojo ženo, da naj z otrokoma zbeži iz hiše ali pa naj se zaklenejo v sobo. Nato se on zaklene v kopalnico. Čez eno uro pride ženska iz sobe, kamor se je zaprla na ukaz svojega moža, gre v kopalnico in tam odkrije mrtvega moža z brivskim rezilom v roki, s katerim si je prerezal vrat. Ta samomor, ki je na prvi pogled jasen in zaključen, raziskuje detektiv Scotland Yarda, strasten spiritist in eden od sinov umrlega. Preiskava traja več kot petnajst let, v katerih se zvrstijo številni značaji, kot sta mlad francoski neorojalist in mlad nemški nacist, ki jima je dovoljeno dolgo razpravljati, in zdi se, da se avtor poistoveti z njima.

Roman je doživel uspeh (do leta 1943 so v Argentini razprodali štiri izdaje, zelo dobro se je prodajal v Španiji, Čilu, Urugvaju in drugih latinoameriških deželah), toda

Juan Mendiluce se je odločil, da bo opustil literaturo in izbral je politiko.

Nekaj časa se je imel za falangista in pristaša Joséja Antonia Prima de Riverre. Bil je proti ZDA in kapitalistom. Pozneje je postal peronist in zasedel visoke politične položaje v Córdobi in v prestolnici. Njegova kariera v javni upravi je bila brezhibna. Ko je padel Perón, so njegova politična nagnjenja doživela ponovno spremembo: Postal je pro-ameriški (argentinska levica ga je obtožila, da je v svoji reviji objavil petindvajset agentov CIE, kar je nedvomno pretirana številka), bil je sprejet v eno največjih odvetniških pisarn v Buenos Airesu in bil imenovan za španskega ambasadorja. Ob vrnitvi v Madrid je objavil roman *Argentinski konjenik*, v katerem je izpostavil duhovno obubožanost sodobnega sveta, pomanjkanje ponižnosti in sočutja in nezmožnost sodobnega romana, predvsem grobe in zmedene francoske inačice, da bi razumel bolečino in tako tudi kreacijo značajev.

Imenovali so ga argentinski Katon. Prepiral se je s svojo sestro Luz Mendiluce zaradi nadzora nad družinsko revijo. Zmagal je in poskušal voditi križarsko vojno proti pomanjkanju čustev v sodobnem romanu. Hkrati z objavo tretjega romana *Pomlad v Madridu* je začel tudi boj proti frankofilom, kultu nasilja, ateizma in tujih zamisli. Kot osnova sta mu služila *Kreolska književnost* in *Moderna Argentina*, pa tudi različni dnevnikarji Buenos Airesa, ki so navdušeno ali osuplo sprejemali njegove kritike Cortázarja, ki ga je opisal kot irealnega in krutega, Borgesa, čigar zgodbe so po njegovem »karikature karikatur«, njegovi neživljenjski liki pa izhajajo iz angleške in francoske literature v zatonu in takšne, ki je bila že »tisočkrat povedana

do onemoglosti«. Napadal je Bioy Casaresa, Mujico Laineza, Ernesta Sabata (v katerem je videl poosebljenje kulta nasilja in agresivnosti brez razloga), Leopolda Marechala in druge.

Objavil je še tri romane: *Mladostna vročica*, ki opisuje Argentino leta 1940, *Pedrito Saldaña iz Patagonije*, v katerih opisuje pustolovščine z juga v stilu Stevensona in Conrada, in *Razsvetljena temačnost*, ki govori o redu in neredu, pravičnosti in nepravičnosti, Bogu in praznini.

Leta 1975 je zaradi politike ponovno opustil literaturo. Bil je enako lojalen tako peronistični vladi kot vojaški. Leta 1985 je, po smrti svojega starejšega brata, prevzel družinske posle. Leta 1989 jih je prepustil nečakoma in sinu in se posvetil pisanju romana, ki pa mu ga ni uspelo končati. Edelmiro Carozzone, sin materinega tajnika, je napisal kritiko tega zadnjega dela z naslovom *Potaplajoči se otoki*. Petdeset strani. Pogovori med nedoločljivimi osebami in v neskončnost zmedeni opisi brez repa in glave.

Luz Mendiluce Thompson *Berlin, 1928 – Buenos Aires, 1976*

Luz Mendiluce je bila živahen, ljubek otrok, razmišljujoča in debelušna najstnica, kot odrasla ženska pa nesrečna alkoholičarka.

Slavna fotografija Hitlerja, ki pestuje nekajmesečno deklico, jo je spremljala vse življenje. V bogato izrezljanem srebrnem okvirju je imela vidno mesto v vseh njenih dnevnikih sobah skupaj s portreti argentinskih slikarjev, ki so jih